

Utbildningsinspektion i Hovshagaskolan

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	3
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hovshagaskolan den 18 – 19 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Hovshagaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Hovshagaskolan intervjuades skolans två rektorer, elevvårdspersonal, representanter för lärarpersonalen i två grupper, elevrådets styrelse, två elevgrupper samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs F–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Hovshagaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	138
Förskoleklass	44
Grundskola	250

Hovshagaskolan är en F–6-skola belägen i norra delen av tätorten Växjö. Villabebyggelse är dominerande i skolans upptagningsområde och rik och omväxlande natur omger skolan liksom historiska lämningar från olika tidsepoker.

På skolan finns fritidshem organiserade med tre avdelningar och en öppen fritidsverksamhet för barnen i årskurs 4–6.

Själva skolverksamheten är organiserad i åldershomogena grupper från förskoleklass till årskurs 6 med två klassavdelningar i varje årskurs utom den tredje som består av en stor klassavdelning. Personalen i förskoleklasserna, årskurs 1 och 2 samt fritidshemspersonalen där har ett funktionellt samarbete och åldersintegrering förekommer både spontant och planerat.

Hovshagaskolan har få elever med annat modersmål än svenska.

Skolan består av ett flertal byggnader som är uppförda mellan 1974 och 1998. Dessa är spridda över en stor och varierad skoltomt med naturen in på knutarna. Elevantalet hösten 2005 uppgår till 294, men har tidigare år varit uppe i 328 elever.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hovshagaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan utbildning av god kvalitet. Undervisningen är allsidig och för det mesta varierad och rymmer stimulans och utmaningar. Ledningsorganisationen är väl känd av personal och elever och fungerar väl. Resurserna i form av personal och materiella förhållanden är goda eller mycket goda.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förtydliga målen för undervisningen och följa upp elevernas lärande i samtliga ämnen.
- Skolans arbetsplan gällande mobbning och kränkande behandling bör ytterligare bearbetas.
- Skolan bör i ämnet elevens val erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen där de kan fördjupa och bredda sina kunskaper

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Studiehandledning på modersmålet skall anordnas för de elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Modersmålsundervisning skall anordnas för elever som är berättigade till detta (2 kap. 9 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Såvitt inspektörerna kunnat bedöma får eleverna i förskoleklasserna förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Ansvarig personal har även i skriftlig form gjort lokala bearbetningar av målen i de nationella styrdokument, vilka är föredömligt instruktiva och lätta för föräldrar att ta del av. De kan även ligga som bedömningsunderlag för hur arbetet uppfyller statens intentioner med denna skolform.

Motsvarande dokumentation för grundskolans verksamhet saknas där lärarna konkret beskriver mål och innehåll för den egna undervisningen och elevernas lärande i relation till dessa. Inspektörerna bedömer att grundskolans lärare snarast bör förtydliga mål och innehåll för undervisningen och på så sätt ge elever och lärare ett instrument i arbetet att bättre stödja och bedöma kunskapsutvecklingen. Inspektörerna har via skolans hemsida under inspektionen tagit del av en sådan bearbetning av mål och innehåll i ämnet musik.

I Växjö kommun görs ett språkligt test för alla elever i förskoleklassen och resultatet för Hovshagaskolan var mycket bra jämfört med resultatet i kommunen som helhet.

Resultaten på de nationella proven i årskurs 5 de senaste fyra åren visar att skolans resultat är något bättre än i Växjö kommun som helhet. I ämnet svenska uppnår sju procent av eleverna inte målen, i matematik nio procent och i engelska varierar resultaten stort mellan noll och tretton procent. Skolan har i sin resultatredovisning för 2005 kommenterat resultaten och även angivit förslag till åtgärder för att förbättra resultaten.

Stämningen på Hovshagaskolan beskrivs genomgående som god och inspektionen visar att de allra flesta uppfattar att skolan är trygg. Det har inte framgått vid elevintervjuerna att eleverna känner sig rädda på rasterna eller att de känner sig ensamma i skolan.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Hovshagaskolan har goda resultat då det gäller elevernas kunskaper och övrig utveckling enligt läroplanen. Skolan bör arbeta vidare för att förtydliga målen för undervisningen och följa upp elevernas lärande i samtliga ämnen enligt timplanen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern

kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

I årskurs F–3 informeras eleverna om mål och krav i utbildningen och eleverna deltar i urval av stoff och arbetsformer. Arbetslaget har i kvalitetsredovisningen för år 2004 utvärderat ett flertal projekt som har denna inriktning. I årskurs 4–6 är det upp till varje lärare att ge eleverna inflytande i den dagliga undervisningen. Lärarna arbetar inte medvetet för att utveckla elevernas förmåga att ta ansvar över sitt lärande. Eleverna får någon gång utvärdera undervisningen men resultaten återförs inte. Det förekommer stora skillnader mellan lärarna och rektorn trycker inte aktivt på för att elevernas inflytande över lärandet skall utvecklas.

Klassråd hålls i flertalet klasser men de har ett ensidigt innehåll och bestäms främst av vilka frågor som skall behandlas på elevrådet. Där dominerar frågor som rör vad skolan skall köpa in för saker till skolgården under budgetpunkten Barnens budget.

Rektor har regelbundna samrådsmöten med föräldrarepresentanter från varje klass och representanter för personalen. Minnesanteckningar från dessa träffar läggs ut på skolans hemsida. Det är främst genom dessa kanaler som föräldrarna blir informerade om skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning, men något reellt samråd med elever och föräldrar förekommer inte på skolan i dessa frågor.

Enligt en nyutformad kortfattad arbetsplan mot mobbning har skolan nolltolerans för kränkningar. Planen är inte känd bland elever och föräldrar. Skolan har nyligen fortbildat en större grupp av sin personal i läroplanens normer och värden, men planen saknar helt tankegångar kring hur förebyggande arbete mot mobbning och kränkande behandling skall ske på skolan. Planen är även oklar om hur arbetet skall bedrivas när en kränkning sker och hur föräldrar då skall bli inkopplade.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

De nationella kursplanerna är som regel inte bearbetade lokalt. Det finns på skolan osystematiska planeringar för hur undervisningen skall läggas upp. Föräldrar och elever har ringa kunskap om de nationella kursplanerna och vet inte heller var de kan nå dem. Det är oklart om skolans mål och planering ligger i linje med nationella mål och riktlinjer utom möjligtvis i ämnena musik samt svenska, matematik och engelska, där de nationella proven givit styrning. Lokala bearbetningar saknas som ovan nämnts i flertalet ämnen och främst i årskurserna 4–6 är det upp till varje lärare att ha kunskap om intentionerna i kurs- och läroplaner. Ämnet hem- och konsumentkunskap skall enligt skolans lokala timfördelningsplan ligga i årskurs 6. Vid inspektionstillfället var planerna hur ämnet skulle utformas mycket vaga.

Skolan har tre lärare som på heltid arbetar som speciallärare. Två av speciallärarna har terminskurser i specialpedagogik vid lärarhögskola. En av dessa lärare undervisar även elever i svenska som andraspråk och de tre speciallärarna är inriktade på att stödja eleverna i svenska och matematik. Under två dagar i veckan arbetar samtliga tre i ett gemensamt utrymme benämnt Verkstaden, där elever från olika klasser sammanförs i homogena grupper. Övriga dagar sker stödinsatserna huvudsakligen individuellt i särskilda utrymmen i anslutning till ele-

vernas klassrum. Lärarna handleder inte klasslärarna men kan ge råd om lämplig undervisningsmaterial.

Studiehandledning på modersmålet för elever i behov av detta förekommer inte ens när till Sverige nykomna elever placeras in i de ordinarie klasserna. Modersmålsundervisning i engelska skall enligt gemensamt beslut för hela kommunen inte förekomma och så är fallet på Hovshagaskolan, där även språket arabiska saknas för ett mindre antal elever.

Utvärdering av lärandet

Skolan har de senaste åren i sin kvalitetsredovisning systematiskt utvärderat fastställda lokala arbetsplaner och områden som prioriterats av skolans styrelse i Växjö. Även lokalt framtagna utvecklingsprojekt har på ett systematiskt sätt värderats och analyser över resultaten har gjorts. Skolan har på detta sätt säkert utvecklat sin profession i de valda utvärderingsområdena liksom i att arbeta med utvärdering och utveckling mot fastlagda mål.

Påbud finns från utbildningsförvaltningen att ordkedjetest ska utföras på samtliga kommunens skolor och resultaten skall inrapporteras till en grupp specialpedagoger i kommunen. Skolan gör dessa tester men reflekterar själva inte inom den lokala organisationen över resultaten. De redovisas inte heller i skolans kvalitetsredovisning.

Skolan saknar systematisk uppföljning och analys av kunskapsresultat i flertalet ämnen utom i svenska, engelska och matematik, där de nationella proven ger pedagogerna och skolans ledning vägledning. Skolans tre speciallärare träffas regelbundet. De upprättar tillsammans med klasslärare åtgärdsprogram i främst svenska och matematik.

Skolan har en egen enkät som ger viss kunskap om hur skolans arbete med normer och värden utvecklas. Enkäten har gjorts upprepade gånger vilket möjliggör jämförelser och analyser över tid, vilket skolan till viss del utnyttjat.

Ledning och intern kommunikation

Skolan har två rektorer, en på heltid och en på 40 procent. Den deltidsarbetande rektorn ansvarar för serviceorganisationens personal, gör skyddsronder i alla lokaler och arbetar med elevvårdsärenden där skolans stödinsatser är omfattande. Arbetsfördelningen är känd för alla och rektorsparet har arbetat ihop sedan början av 2005. Den heltidsarbetande rektorn är inne på sitt fjärde år och för Hovshagaskolans personal är detta en lång tjänstgöringstid sett i perspektiv de senaste tio åren. Rektorerna är uppskattade av både personal och föräldrar och dessa ser fram mot ett stabilt fortsatt ledarskap med en utvecklingsinriktad skolledning. Rektorerna har stor förtrogenhet med det dagliga arbetet i skolan.

Rektorsansvaret för modersmålsundervisningen och för stöd på modersmålet ligger i kommunen utlagt på ett antal rektorer. Vid inspektionen framkom brister i samordningen mellan den lokale rektorn och dessa rektors ledning av verksamheten, vilket bl.a. yttrade sig i att eleverna inte fick lagstadgad undervisning.

Sammanfattning

I årskurs F–3 informeras eleverna om mål och krav i utbildningen och eleverna deltar i urval av stoff och arbetsformer. I årskurs 4–6 är det upp till varje lärare

att ge eleverna inflytande i den dagliga undervisningen. Lärarna arbetar inte medvetet för att utveckla elevernas förmåga att ta ansvar över sitt lärande. Eleverna får någon gång utvärdera undervisningen men resultaten återförs inte. Det förekommer stora skillnader mellan lärarna.

Klassråd hålls i flertalet klasser men de har ett ensidigt innehåll och bestäms främst av vilka frågor som skall behandlas på elevrådet. Rektor har regelbundna samrådsmöten med föräldrarepresentanter från varje klass och representanter för personalen.

Skolan har nyligen fortbildat en större grupp av sin personal i normer och värden och arbetat fram en arbetsplan mot mobbning och kränkande behandling. Planen saknar helt tankegångar kring hur förebyggande arbete mot mobbning och kränkande behandling skall ske på skolan. Planen är även oklar om hur arbetet skall bedrivas när en kränkning sker och hur föräldrar då skall bli inkopplade.

Studiehandledning på modersmålet förekommer inte och modersmålsundervisning förekommer inte i full utsträckning

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna i årskurs 3 till 6 uppfattar inte att de har möjlighet att fördjupa sig inom ämnena efter eget val. Sex till sju olika organisationsmodeller förekommer i de sju klasser som enligt skolans lokala timplan skall ha elevens val.

Språkvalet i årskurs 6 föregås av att eleverna får tillfälle att under ett mindre antal lektioner prövar på de tre moderna språken tyska, franska och spanska. Detta uppskattas av eleverna. Det är dock något förvånande att denna prövningsmöjlighet undanhålls en grupp elever som förväntas välja engelska/svenska som språkval.

Under inspektionen har framkommit att vissa klasser har insamlingar till klasskassor som skall användas till främst studieresor och skolresor. Vid inspektionen har framkommit olika uppgifter på storleken av dessa insamlingar, allt ifrån någon hundralapp vid behov till en hundralapp i månaden under en längre tidsperiod. Klasskassorna har även förstärkts med att elever har försäljningar av olika produkter utanför skoltid men organiserade av skolans personal. Under tiden för inspektionen har rektor gjort en förfrågan hur föräldrar ställer sig till uttag av avgifter när elever skall resa på studiebesök. Förfrågan har satt igång en debatt i rektorsområdet.

Personalresurserna

Lärartätheten på Hovshagaskolan har under de tre senaste åren ökat och är innevarande läsår 7,55 per 100 elever. Till detta kommer personal inom skolbarnsomsorgen som även fullgör arbetsuppgifter inom skoldagens ram. All lärarpersonal i grundskolan har utbildning på lärarhögskola och flertalet har varit på skolan i många år. Förskoleklasserna har innevarande läsår knappt fem tjänster per 100 elever. Skolan har tre lärare som på heltid arbetar som speciallärare och en av dessa har även undervisning i svenska som andraspråk.

Kompetensutveckling

Kommunens ambition för fortbildning är att resursen skall ligga på en procent av personalkostnaden för respektive rektorsområde. Genom ett EU-projekt har Hovshagaskolan fått resurser de senaste två åren som betydligt överstiger denna målsättning. Skolans ledning och all personal har gemensamt utarbetat en kompetensutvecklingsplan för åren 2005 - 2006 där det framgår att skolan dessa år satsar på en arbetslagsutbildning för all personal och speciellt för arbetsledare. Planen omfattar även ämnesfortbildning på individnivå och till kostnadsnivåer som markant överstiger den kommunala normen. Inspektörernas bedömning är att skolans satsning på att höja personalens kompetens är relevant utifrån skolans utvecklingsbehov.

Flertalet lärare har deltagit i en fempoängsutbildning i matematik och speciellt eleverna i årskurs 2 säger i intervjuerna att det blivit roligare att räkna nu.

Materiella resurser

Läromedelstillgången är god eller mycket god enligt inspektörernas iakttagelser vid lektionsbesök och enligt intervjuade lärare och personal. På skolan finns under uppbyggnad ett särskilt utrymme som helt används till bibliotek. Biblioteket är bemannat två dagar i veckan med specialutbildad bibliotekarie och läsintresset har stora möjligheter att utvecklas genom denna satsning.

På skolan finns uppkopplade datorer och personal utsedd som skall utveckla teknik och användningsområden. Datorerna används olika i klasserna och någon lärare rapporterade tekniska problem vid användandet av undervisningsprogram ute i salarna.

Skolans lokaler är utspridda på en spännande skoltomt där eleverna har många möjligheter till stöj och lek. Den omgivande naturskogen ger ytterligare möjligheter och den har tagits till vara i regelbundna undervisningssituationer.

Sammanfattning

Personalresurser, kompetensutveckling och materiella resurser är goda eller mycket goda vid Hovshagaskolan.

Vid skolan förekommer elevens val i skiftande omfattning och varje undervisningsavdelning har sin modell som dock inte alltid har som utgångspunkt att eleven skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen för elevens breddning och fördjupning av sina kunskaper.

Datum	Ort
2006-03-20	Lund

Jan V Nilsson

Anna-Karin Falkenström